

imperii gestare consueverat de collo suo catena aurea dependente. Cui tabulæ præter aurum vel alias gemmas quamplurimas, jaspis unus miræ magnitudinis infixus est, passionem Domini sibi insculptam et B. Virginis et Joannis Evangelistæ imagines hinc inde assistentes. Est autem sapphirus ibi quidam admirandæ quantitatis, cui divina majestas, quæ nulla prorsus imagine proprie representari valet, artificiose tamen ita fieri potuit,

insculpta est. Quod utique munus invictissimus rex Philippus, juvenis quidem ætate, sed in Dei timore et omnium morum honestate maturus, tanta mentis benevolentia et gratiarum actione suscepit, ut ipsam etiam Parisiensem Ecclesiam cum omnibus possessionibus suis in suam susciperet protectionem, et alias omnes reliquias quas Martinus attulerat, ei perpetuo possidendas imperiali privilegio confirmaret.

Scripsit autem hanc historiam magister Guntherus quidam, tunc monachus, prius autem scholasticus, vir admodum liberaliter eruditus. Qui etiam rebus ipsis quas scribebat vehementer applaudens, id habebat intentionis ac fidei, ut ab illo qui hæc per fideles suos operari dignatus fuerat, etiam ipse divinorum reator operum vitam acciperet sempiternam.

GUNTHERI POETÆ

LIGURINUS.

SIVE

DE REBUS GESTIS FRIDERICI

IMPERATORIS AUGUSTI, COGNOMENTO ÆNOBARBI,

LIBRI DECEM.

Post Jac. Spiegellii, Pet. Pithœi, Cunradi Rittershusii et Geo. Christi Joannis repetitas curas ad fidem editionis principis Augustanæ denuo recensuit, selectas virorum clariss. ut et Scioppii, Pelugii, Barthii, Withofii aliorumque adnotationes itemque suas adjecit, commentat. historico-litterariis, lectionum varietate atque indicibus auxit Dr. Car. Georg. DUMGE, historiarum professor Heydelbergensis.

Præmittitur Dissert. historico-litteraria de operis auctore, ætate, fati, ac editionibus; accedit comment. de Friderico I imp. Aug.

(Heydelbergæ, editoris impensis ex officina Jos. Engelmanni, typographi. MDCCCXII, in-8°.)

REGIÆ. CELSITUDINI. SERENISSIMI. PRINCIPIS. CAROLI. LUDOVICI.

IN. REGNO. BAVARIAE. SUCCESSORIS. HÆREDIS.

QUEM. ATAVORUM. GLORIAE. REGUM. PAREM. NEPOTEM. INVICTUM. BELLO. PACIS. AMICUM.

ÆTAS. MIRATUR. SUSPICIENT. POSTERI.

PRINCIPI. NOMINIS. IPSO. AUGURIO. PATRIAE. MUSIS. AUSPICATO.

D. D. D.

Magnorum regum præclara facinora, quemadmodum cæteris mortalibus rerum splendore, ita principibus, potissimum viris gestorum, exemplis commendantur. Unde et heroum olim laudes in procerum aulis celebrari, tum vero libris compositæ augustis nominibus inscribi. Delectabantur autem optimi quique domesticorum cum maxime præconiis, neque certior in ulla re favor aut ampliora suffragia. Confirmatur itaque, mihi animus, dum regiæ Celsitudinis Tuæ pro Ligurino, nobilissimo opere de laudibus summi imperatoris, præsidium imploro, novam hanc editionem pro viribus ornaturus, ut gloriosissimo nomine laureatus liber per litteratorum manus circumferatur, et argumenti dignitatem æqualis auctoritas extollat. Nec ad excusandam ambitionem seu voti temeritatem aliud quidquam præferimus, quam honestatem studiorum in revocando

egregio scriptore, qui nostris typis frequentatus oblectamento bonis omnibus, ornamento Germano nomini sit futurus. Etenim novimus quæ tua sit bonitas et in litteras amor, quantisque studiis unicum illud centumvirale Tuum Germanicæ gloriæ delubrum exornas, quamque et divo Friderico Cæsari ibi aram vovisti. Cujuscunque etiam priscorum regum tibi sit sacra magis memoria, piove dignior favore? Vel enim generosam indolem, vel bellicam virtutem vel denique pacis in illo studia spectes, ubique similem reperias atque cognatum. Adde quod augustissimus heros nobilem curarum partem ordinandis Bavaricæ rebus insumpsit, et insigni cum primis titulo regni satis memorabilis exstitit. Friderici namque Cæsaris primum auspiciis antiquus Norici ducatus, Henrico Saxonæ adeptus, illustrissimæ tuæ genti virtutis præmium concessit, translatus in illum Palatinum famosæ laudis Othonem, æternæ memoriæ principem principumque tantorum parentem. Fuerat nimirum iste Germanicus Achilles Friderici imperatoris in rebus gerendis auctor et regni firmissimum robur, cujus invictum periculis animum formidavit Mediolanum, mirata sunt Alpium cacumina, ipsa Roma suspexit.

Non injucundum erit percurrere, qua tu te cum tanto principe tuoque magno parente compares, et ex conscientia propriorum facinorum gaudeas avitam virtutem una cum prisca regia dominatione, novo splendore renatam. Atque majora spondens dum venerit tempus, jam cinctus victoriæ laureis pacis artibus vacas, magnarum pectore fovens semina rerum. Ita fiet uti, dum ipse nunc aliorum facta legis, alii scribant olim quæ tu fecisti, et quæ legentium animos admiratione tuæ delineant, cum animadverterint, eo magis faciendam esse veram virtutis laudem hac nostrâ tempestate, quo majori ad eam nisu contendere debeat in tanto luxu, atque ut libere dicam, assentationum ac mendaciorum studio et delirantium numero. Sed hoc historicis ævi hujus et futuri nobile sit argumentum: mihi unus est precum conatus; ut donum quamvis exiguum solito humanitatis et clementiæ affectu suscipias, meque sub tuo patrocinio beatum admittas et serves.

Regiæ celsitudinis devotissimus cliens,
C. G. DUMGÉ.

PRÆFATIO EDITORIS.

Novam hanc Ligurini editionem post annos ab ultima fere centenos, tantorumque virorum iteratas curas ut instituerem, præter operis nobilitatem et argumenti præstantiam, aliæ quoque causæ, nec illæ leves, impulerunt. Explicandis nimirum Germanicæ mediæ antiquitatibus animum adjiciens, illud statim intelligebam, rerum solis momenti ægre adduci ac detineri juvenum studia, domesticorum plerumque aliena, et quæ vel proximæ modo necessitati vel oblectationi certe inserviant. His ut quacunque subvenirem, desertis compendiorum formulis circumspicere scriptorem ejus ævi idoneum, rerum locupletem, tenore jucundum, quo quidem interpretando potissima quæque disciplinæ veteris capita, quasi aliud agendo, submitterentur. Ferebat autem ipsa propositi ratio in Frederici I imp. ætatem, quam utriusque Germanicæ limitem ingentes reipublicæ vicissitudines atque unanima peritorum testimonia commonstrant. Earum ipse pars maxima fuerat inclutus heros, cui rara temporum felicitate gestorum condigni scriptores obtigere. Celeberrima quippe nomina, antistes O. ho Frisingensis, neque minoris famæ Radevicus, tum utriusque nobilis interpres, Ligurini vates. Illi graves et rerum et verborum ponderibus, hic spiritu plenus, dicendi lepore venustus, et ut ævo suo mirandus.

Quapropter trium fere sæculorum continuo plausu exceptum testantur octo editiones, quas unus ille domesticorum æqualium expertus est. Verum omnes istæ editiones, excepta rarissima Rittershusij, commune hoc habent, quod majore folii forma excusæ, pleræque cum aliis in grande volumen conjunctæ, ad gestandum tractandumque incommodæ prodierunt; ipsæ nunc singule minus frequentes, nonnullæ maximis adeo bibliothecis alienæ. Præterea textus vel in optimis emendationum sæpe titulo veram injuriam accepit, dum ad antiquæ dictionis Romanæ leges examinatus, nativi coloris iudiciis privaretur. Adnotationum denique bona pars otiosa, disjuncta, potentiam ipsam exercent. Plurima perperam explicata, non pauca plane neglecta, lectorem aut turbant aut penitus fugiunt.

Hæc ego mecum reputans, et juvenum studiosorum, quin imo forsitan et eruditorum, me gratiam initurum sperabam, si præclarum scriptorem, temporibus nostris accommodatum concinno typo evulgarem. Atque operæ quidem summa in eo posita videbatur, ut, antecedentium editionum vitatis incommodis, in hanc novam cunctarum commoda, qua possem aucta, conferrem. Textum utcunque Rittershusianum, quippe correctissimum secutus, Augustanæ principis auctoritatem diligenter adhibui, non nisi manifesta necessitate ab illa discedens, et neque tunc quidem absque iudicio. Eruditorum vero conjecturas, quot-